

**НОВІ МОЖЛИВОСТІ ВИКЛАДАЧА-ТЮТОРА
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
NEW FEATURES OF THE TEACHER-TUTOR OF DISTANCE LEARNING**

Н.Є. Твердохлєбова, Н.С. Євтушенко

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут»

Анотація. Серед найсучасніших освітніх технологій, що активно розвиваються і поширюються, особливе місце займають дистанційні технології навчання.

Завдання сучасного викладача-тьютора – не тільки надати студенту знання відповідно затвердженого навчального плану, але і забезпечити його життєво важливими навичками роботи з інформацією, умінням ефективно взаємодіяти з колегами, в тому числі через Інтернет, а також постійно розвиватися і вчитися самостійно.

Ключові слова. Освітні технології, дистанційне навчання, тьютор, куратор змісту, середовище Moodle.

Аннотация. Среди современных образовательных технологий, которые активно развиваются и распространяются, особое место занимают дистанционные технологии обучения.

Задача современного преподавателя-тьютора – не столько дать студенту знания в соответствии с утвержденным учебным планом, сколько обеспечить его жизненно важными навыками работы с информацией, умением эффективно взаимодействовать с коллегами, в том числе через Интернет, а также постоянно развиваться и учиться самостоятельно.

Ключевые слова. Образовательные технологии, дистанционное обучение, тьютор, куратор содержания, среда Moodle.

Annotation. Among the modern educational technologies that are being actively developed and distributed, distance learning technology take a special place.

The task of the modern teacher-tutor is not only to give the student knowledge in accordance with the approved curriculum, but also to provide him vital skills information, the ability to communicate effectively with colleagues, including through the Internet, and continuously develop and study independently.

Keywords. Educational technology, distance learning, tutor, content curator, Moodle environment.

Вступ. З метою ефективного впровадження дистанційних освітніх технологій у навчальний процес керівництво національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» щорічно організовує підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо розробки, створення і впровадження дистанційних курсів за різними напрямками.

Актуальність. Проблема підготовки та перепідготовки викладачів у ролі розробників дистанційних курсів і тьюторів – одна з найактуальніших серед проблем впровадження дистанційних освітніх технологій у навчальних установах.

Колектив співробітників кафедри «Охорона праці та навколишнього середовища» НТУ «ХП» успішно вирішує задачі по дослідженню сучасних підходів щодо розробки, створення і впровадження дистанційних курсів у навчальний процес, узагальнює власний досвід щодо підготовки курсів, а також навчання викладачів створювати власні дистанційні курси.

Виклад основного матеріалу. Для підготовки викладачів у даному напрямку в НТУ «ХП» створені і успішно проводяться дистанційні курси «Дистанційне навчання для керівників», «Технологія розробки дистанційного курсу», «Куратор змісту» та інші. Системою управління дистанційним навчанням викладачів обране середовище Moodle.

Однією з цілей педагогічної діяльності викладача-тьютора є створення оптимальних умов для розвитку у студентів різних **видів компетенцій**, а саме:

- навчально-пізнавальної (знання та вміння цілепокладання, планування, аналізу, рефлексії, самооцінки навчально-пізнавальної діяльності). Ця компетенція забезпечує формування умінь студента планувати та організовувати власну діяльність для досягнення навчальної мети; відбір або пошук необхідних знань та способів щодо розв'язання навчальних задач; виконання в певній послідовності практичних дій, прийомів, операцій;

- інформаційної (пов'язана з формуванням умінь самостійно шукати, аналізувати, відбирати необхідну інформацію, трансформувати, зберігати і транслювати її). Ця компетенція забезпечує формування навичок роботи студентів з інформацією, що міститься в навчальних розділах дистанційного курсу, а також у відкритих інформаційних ресурсах;

- комунікативної (оволодіння способами взаємодії з учасниками навчання, навичками роботи в групі). Відзначимо, що в умовах дистанційного навчання надзвичайно важливо передбачати як оперативний, так і відстрочений зворотний зв'язок у вигляді зовнішньої оцінки. Відмінною рисою зворотного зв'язку у дистанційному навчанні є те, що він реалізується, здійснюється через текст і може відбуватися у різних формах. Основними з них є вебінар, чат, дискусійний форум, список розсилки. Присутність діалогу в цих формах зворотного зв'язку визначається цілями навчального процесу;

- компетенції особистісного самовизначення (засвоєння способів фізичного, духовного та інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції, самоконтролю та самооцінки);

- ділової та соціальної, яка пов'язана з безперервним самопізнанням, формуванням психологічної грамотності, культури мислення й поведінки.

Викладач дистанційного курсу повинен бути готовий до наступних видів діяльності:

- професійно-педагогічна – педагогічний супровід групи протягом всього процесу навчання;
- науково-дослідна – проведення досліджень по темі реалізації дистанційного навчального процесу;
- організаційно-управлінська – організація навчального процесу і проведення навчання дистанційно;
- професійна (за базовою спеціальністю) – підготовка змісту курсу (дисципліни) для дистанційного викладання;
- методична – методичне забезпечення навчального процесу і педагогічного супроводу групи;
- громадська – участь в конференціях, семінарах з тематики дистанційного навчання, виступи та публікація статей, видань.

Виходячи з видів діяльності, що здійснює тьютор, можна виділити найбільш важливі його функції і ролі:

1. Спостерігач – спостерігає, підмічає, слідкує, розрізняє. Для того, щоб тьютор успішно вів навчальний процес, йому бажано слідкувати за деталями перебігу навчання з метою заздалегідь проектувати і планувати все те, що може допомогти як процесу в цілому, так і окремим його учасникам.

2. Організатор – "віртуальний" викладач, що працює зі студентами через мережу Інтернет повинен володіти різними моделями, педагогічними технологіями та засобами ІКТ, а також знати психологічні ази організації дистанційного процесу та роботи з віддаленим студентом.

3. Проектувальник – планує, моделює, проектує в тому числі цілі, задуми, наміри, структури та ін.

4. Куратор – категоризує контент, представляє його в організаційній функції для конкретної предметної області, надає повну інформацію з коментарями за вимогою.

5. Модератор – регулює, веде дискусію, бесіду (у мережі), стримує, знімає напруження, налагоджує гарні і приємні умови для процесу навчання. Тьютор має слідкувати за обставинами навчання і забезпечувати комфортний фон дистанційному процесу.

6. Консультант – дає поради, інформує, рекомендує, звертає увагу, бере до уваги.
7. Тренер – працює над підвищенням кваліфікації і досвіду, дає інструкції, забезпечує підсилену і прискорену підготовку перед випробуваннями.
8. Наставник – керує, наставляє, готує інструкції, настанови, вказівки, пропозиції. Супроводжуючи навчальний процес, тьютор може зустрітися з потребою нагадати слухачам певні правила, або звернути їх увагу на прояв у практиці певних закономірностей та ін., але при цьому він тільки націлює їх на самостійний пошук і формування рішення.
9. Експерт – оцінює певні дії або рішення.
10. Шукач – шукає, розпізнає, розшукує, прагне, звертається за порадою, домагається свого.
11. Дослідник – досліджує, вивчає, з'ясовує, ретельно шукає. Все це має робити тьютор, особливо, якщо це стосується інформації, нових засобів діяльності, мотивації й пошуку.
12. Мотиватор – підтверджує, пояснює, аргументує, формує мотиви, задовольняє потреби, спонукає. Це сприяє поглибленню розуміння суті діяльності, що, у свою чергу, сприяє її удосконаленню і розвитку перспективного мислення.

Висновок. Для викладачів, що прагнуть опанувати сучасними технологіями організації і проведення дистанційного навчання, відкриваються нові можливості:

- вивчення і впровадження методик розвитку «навичок майбутнього» викладачами - новаторами;
- організація спільної роботи студентів з викладачами, обмін ідеями та дослідженнями в онлайн-режимі;
- формування груп однодумців, у тому числі закордонних, для участі в міжнародних проектах, грантах;
- збільшення можливостей для публікацій і цитування;
- формування єдиної бази знань в предметній області;
- можливість навчати студентів з усього світу.
- постійний доступ до актуальних сучасних матеріалів, при цьому зникає необхідність роздруковувати або купувати підручники.

ЛІТЕРАТУРА

1. Педагогічні аспекти відкритого дистанційного навчання [Монографія] / О.О.Андрєєв, К.Л.Бугайчук, Н.О.Каліненко, О.Г.Колгатін, В.М.Кухаренко, Н.А.Люлькун, Л.Л.Ляхоцька,

Н.Г.Сиротенко, Н.Є.Твердохлебова; за ред. О.О.Андрєєва, В.М.Кухаренка.-Х. : ХНАДУ, 2013.- 212 с.

2. Твердохлебова Н.Є., Семенов Є.О. Дистанційне навчання як система підвищення кваліфікації сучасного викладача [Східно-Європейський ж-л передових технологій ISSN 1729-3774], /Харків, 2013 р., № 2/2 (62).-с.25-29

3. Твердохлебова Н.Є. Застосування дистанційної форми навчання у педагогічній підготовці викладачів технічних університетів: збірник наукових праць [“Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі”], /Кривий Ріг: Видавничий відділ НМетАУ, 2006.- 296 с.-С.230-234.